

Forelesning 1 i ECON 1310:

Nasjonalregnskap

Anders Grøn Kjelsrud

22.8.2014

Plan

Forelesning	Tema
Byggeklosser:	
1.	Nasjonalregnskap
2.	Produksjon og etterspørsel
Modell:	
3.	Keynes-modeller
4.	Keynes-modeller, fortsetter
5.	Keynes-modeller, fortsetter

Oversikt over dagens forelesning

1. Bruttonasjonalprodukt (BNP)
2. Utenriksregnskapet
3. Formue, inntekt og sparing
4. Prisjusteringer og andre nøkkeltall

Pensum

- ▶ Forelesningsnotat (Holden) 2
- ▶ Kapittel 1 og 2 i læreboka (Blanchard, Amighini og Giavazzi (2013): *Macroeconomics: A European Perspective*)
- ▶ SSBs Økonomiske analyser, som dere finner her:
<http://www.ssb.no/oa/>

Nasjonalregnskapets formål

- Et nasjonalregnskap er et regnskapssystem som gir en systematisk og detaljert beskrivelse av en totaløkonomi med komponenter og forbindelser til andre totaløkonomier (Det europeiske nasjonalregnskapsystem ENS 1995)

- ▶ Beskrive den økonomiske situasjonen i et land over tid: Hvor mye produseres, hvilke sektorer produserer hva, hvem mottar inntektene, hva brukes produksjonen til, hvor mye spares?
- ▶ Siden etterkrigstiden har det vært internasjonale standarder for regnskapsføringen. Dette betyr at vi kan sammenligne både *innad* i et land over tid og *på tvers* av land (*per capita*) på et gitt tidspunkt eller over tid
- ▶ Brukes aktivt i utformingen av økonomisk politikk og innen forskning

Når startet vi med nasjonalregnskap?

- ▶ Oppsto etter den store depresjonen på 30-tallet, hvor man så et sterkt behov for å tallfeste den økonomiske aktiviteten i samfunnet
- ▶ Den kjente økonomen **John Maynard Keynes** foreslo stabiliseringspolitikk for å lindre effekten av økonomiske kriser. For å få til dette, var man helt avhengig av et system for å kunne måle (tallfeste) landets produksjon, produksjon i ulike sektorer etc.

Nasjonalregnskapet i Norge

- ▶ Eget nasjonalregnskapskontor etablert i SSB i 1946
- ▶ Siden har SSB utarbeidet nasjonalregnskapstall på kvartalsvis basis (KNR)
- ▶ Se også
<http://www.ssb.no/magasinet/analyse/art-2011-04-13-01.html>

Bruttonasjonalproduktet (BNP)

Bruttonasjonalproduktet (BNP)

- ▶ BNP (*GDP, Gross Domestic Product*) er et mål på den samlede verdiskapningen i et land
- ▶ Langt fra åpenbart hvordan dette bør måles i praksis

Bruttonasjonalproduktet (BNP) II

Utfordring 1. Felles måleenhet: kroner

- ▶ Omsettelige varer og tjenester (klær, biler, mat, kino etc.)
⇒ **Markedspriser**, dvs. priser som produktene selges for
- ▶ Ikke-omsettelige varer (offentlig forvaltning, ideelle organisasjoner etc.)
⇒ **Produksjonskostnader** (f.eks. kostnadene ved å drive en skole)

Bruttonasjonalproduktet (BNP) III

Utfordring 2. Dobbelttelling.

- ▶ For å unngå dobbelttelling måles verdien av omsettelige varer som: verdien av produktene som selges – verdien av de innsatsfaktorene (varer og tjenester) som benyttes i produksjonen

Produksjon

- produktinnsats
- = bruttoprodukt

Vi kan nå definere BNP som summen av bruttoproduktet (verdiskapningen) i alle landets bedrifter i en gitt periode (år eller kvartal)

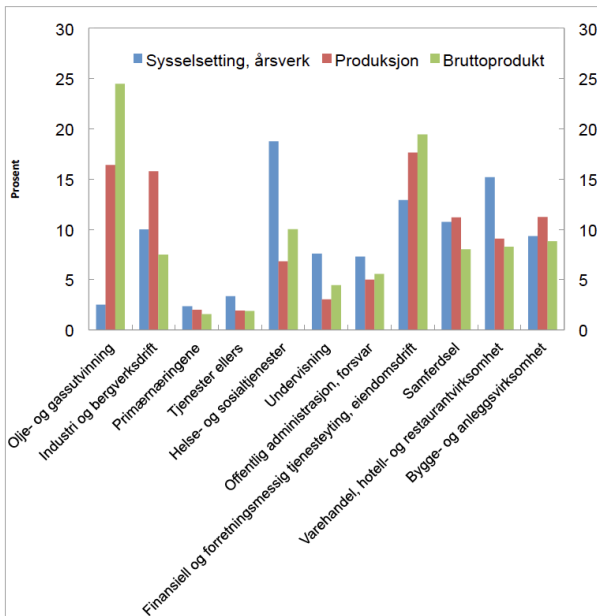
Denne måten å beregne BNP kalles gjerne for *produksjonsmetoden*.

Eksempel

Stålfabrikk		Bilprodusent	
Inntekter fra salg	100	Inntekter fra salg	200
Utgifter	80	Utgifter	170
Lønn	80	Lønn	70
		Kjøp av stål	100
Profitt	20	Profitt	30

Hva blir BNP i denne økonomien?

Hva produserer vi i Norge?

Ulovlig virksomhet

- ▶ Ifølge EUs retningslinjer skal man inkludere alle aktiviteter hvor det foregår kjøp og salg av varer og tjenester, **uavhengig av om virksomheten er lovlig eller ikke**
- ▶ Inntil nylig var disse retningslinjene nokså vage, så få land gjorde et reellt forsøk på å innarbeide illegal virksomhet
- ▶ I 1987 begynte Italia å inkludere narkotika-handel, prostitusjon og annen smugling – førte til at BNP steg med 18% “over natten”
- ▶ SSB har de siste årene også innarbeidet anslag for illegal aktivitet. Beregnes til 0,2 % av husholdningens forbruk, og til 6% av bruttoproduktet i bygg- og anleggsvirksomhet

Er BNP et godt mål på verdiskapning?

Hva måles ikke i BNP?

- ▶ Illegal virksomhet og svart arbeid blir trolig undervurdert
- ▶ Husarbeid og frivillig arbeid
- ▶ Uttømming av naturressurser kommer som regel ikke med (aktuelt for Norge: olje)
- ▶ Vanskelig å måle verdiskapningen knyttet til kvalitetsforbedringer av varer

...mens dette kommer med:

- ▶ Opprydningsarbeid etter for eksempel miljøkatastrofer
- ▶ Økt forbruk på fengsler (som følge av økt kriminalitet)
- ▶ Osv.

BNP basert på anvendelse

- ▶ Den samlede tilgangen av varer og tjenester i et land er summen av det vi produserer (BNP) og de varer og tjenester vi kjøper fra utlandet (import)
- ▶ Dette gir grunnlaget for **generalbudsjettlikningen**, som er en definisjonsmessig identitet som alltid må holde:

Tilgang av varer og tjenester = anvendelse av varer og tjenester, *eller*

$BNP + Import = Konsum + Bruttoinvesteringer + Eksport$, *eller*

$BNP + Import = Privat\ konsum + Offentlig\ konsum + Private\ bruttoinvesteringer + Offentlige\ bruttoinvesteringer + Eksport$

Matematiske symboler

Vi kan også uttrykke dette ved hjelp av matematiske symboler

$$Y + Q = C + C^G + I + I^G + X, \text{ eller} \quad (1)$$

$$Y = C + I + G + X - Q \quad (2)$$

Her har vi byttet ut de lange navnene med følgende symboler:

Y = BNP

C = Privat konsum

C^G = Offentlig konsum

I = Private bruttoinvesteringer

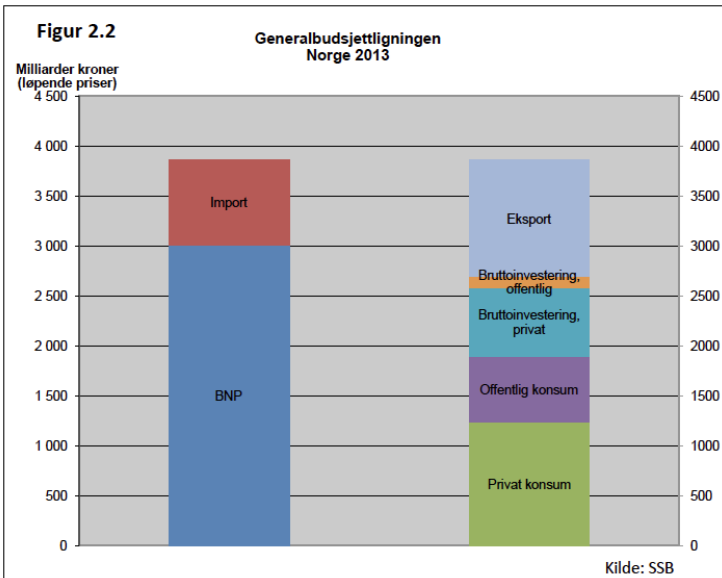
I^G = Offentlige realinvesteringer

X = Eksport

Q = Import

$G = C^G + I^G$ = Samlet offentlig etterspørsel

BNP fordelt på anvendelse, Norge 2013

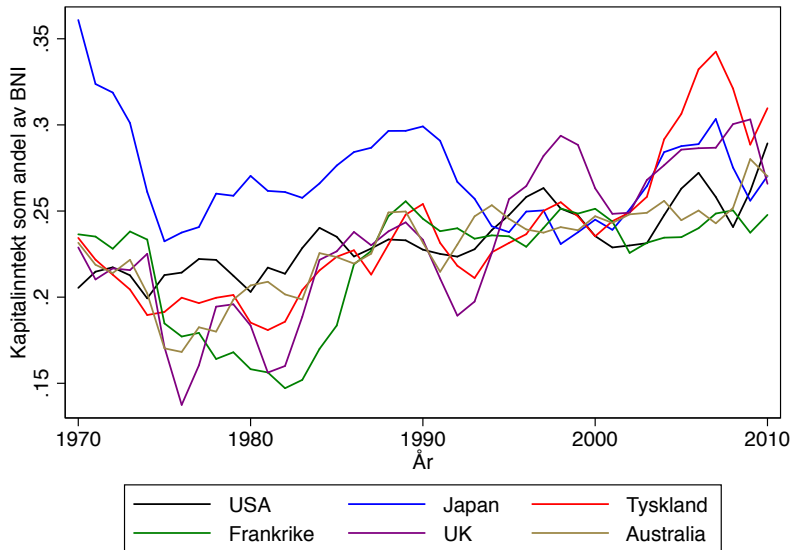
BNP basert på inntekt

Alternativt kan vi se på BNP fra inntektssiden. Dette kalles gjerne *inntektsmetoden*

Intuisjonen er at all verdiskapning må tilfalle *noen* som inntekt

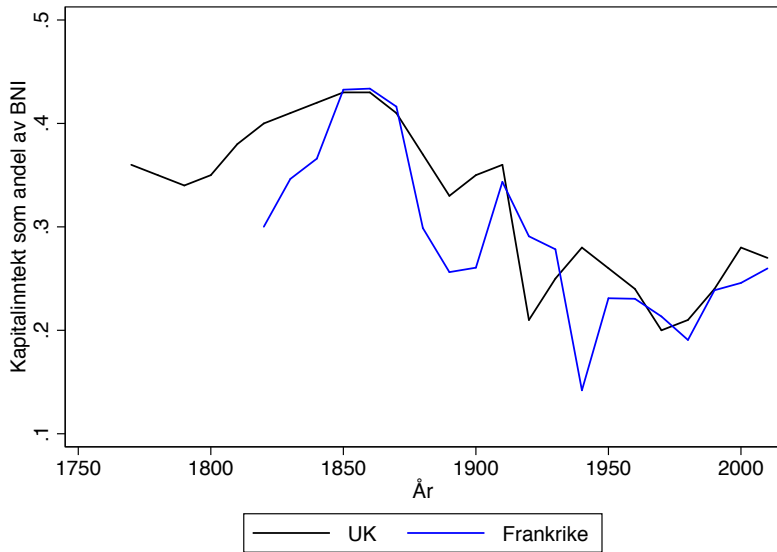
$\implies \mathbf{BNP = Lønnskostnader + brutto driftsresultat (+ produksjonsskatter - produksjonssubsidier)}$

Kapitalandeler, eksempel

Kilde: Thomas Piketty (2014)

Kapitalandeler, eksempel II

Kilde: Thomas Piketty (2014)

Eksempel (igjen)

Stålfabrikk		Bilprodusent	
Inntekter fra salg	100	Inntekter fra salg	200
Utgifter	80	Utgifter	170
Lønn	80	Lønn	70
		Kjøp av stål	100
Profitt	20	Profitt	30

Hva blir BNP i denne økonomien?

Kort oppgave

Privat konsum (C) = 60

Private investeringer (I) = 20

Offentlige kjøp av varer og tjenester (G) = 20

Eksport (X) = 50

Lønnskostnader = 70

Driftsresultat = 30

Produksjonsskatter og subsidier = 0

Hva er BNP (Y) og importen (Q)?

1. $BNP = \text{Lønnskostnader} + \text{driftsresultat} (+ \text{produksjonsskatter} - \text{produksjonssubsidier})$
2. $Y = C + I + G + X - Q$

Løsning

$$\text{Privat konsum } (C) = 60$$

$$\text{Private investeringer } (I) = 20$$

$$\text{Offentlige kjøp av varer og tjenester } (G) = 20$$

$$\text{Eksport } (X) = 50$$

$$\text{Lønnskostnader} = 70$$

$$\text{Driftsresultat} = 30$$

Bruk først likning 1 til å finne BNP:

$$\implies \text{BNP} = 70 + 30 = 100$$

Bruk deretter likning 2 til å finne importen:

$$\implies 100 = 60 + 20 + 20 + 50 - Q$$

$$\implies Q = 60 + 20 + 20 + 50 - 100 = 50$$

Er BNP et godt mål på velstand?

Er BNP det samme som inntekt? (Nei)

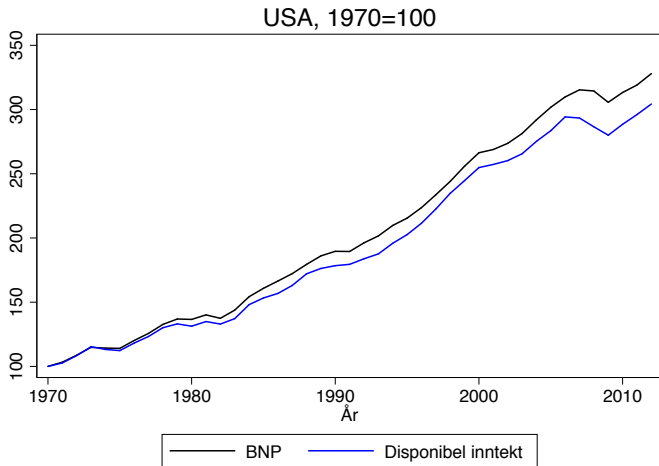
- ▶ Inkluderer inntekter generert i Norge som tilfaller borgere i andre land
- ▶ Inkluderer ufordelt overskudd i bedrifter
- ▶ Inkluderer overskudd i offentlig sektor

Problemer som mål på velstand:

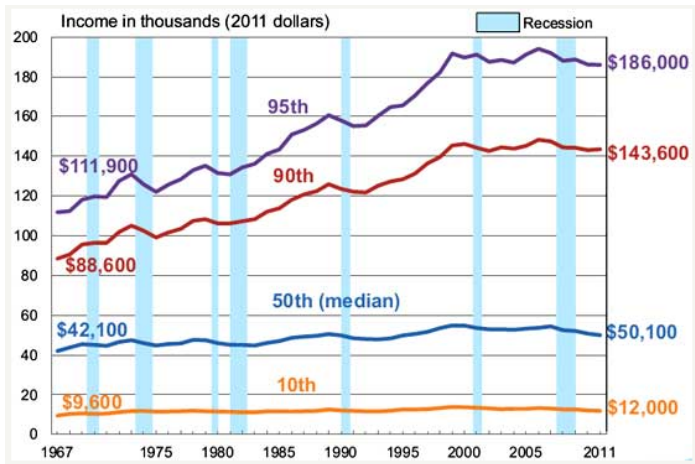
- ▶ Fordelingsnøytralt: Sier ingenting om hvem inntekten tilfaller
- ▶ Mer fritid vil bidra til lavere BNP
- ▶ Velstand kan avhenge like mye av konsum
- ▶ Tar ikke hensyn til generell trivsel, psykiske lidelser, stress, ulykker etc.

Inntektsutvikling USA I

Kilde: Angus Deaton (2013)

Inntektsutvikling USA II

Kilde: US Census

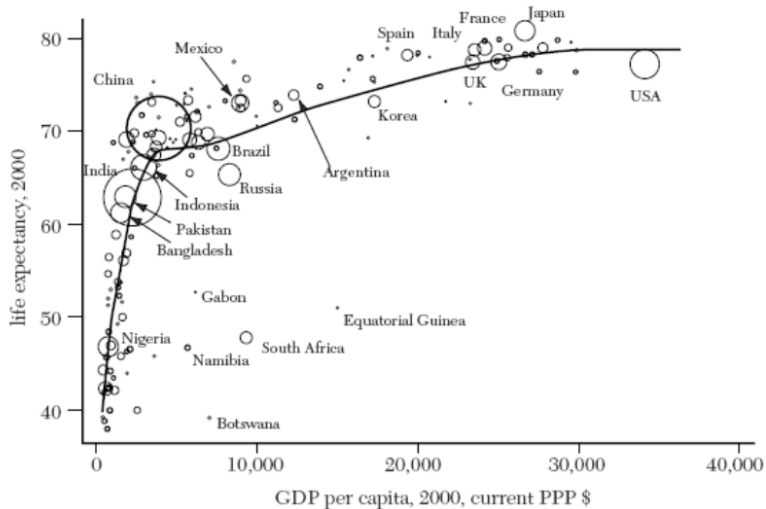
Men vi bruker det likevel

Til tross for ulempene er det kanskje det mest brukte målet på velstand (deles da som oftest opp til per innbygger, *per capita*)

Hvorfor?

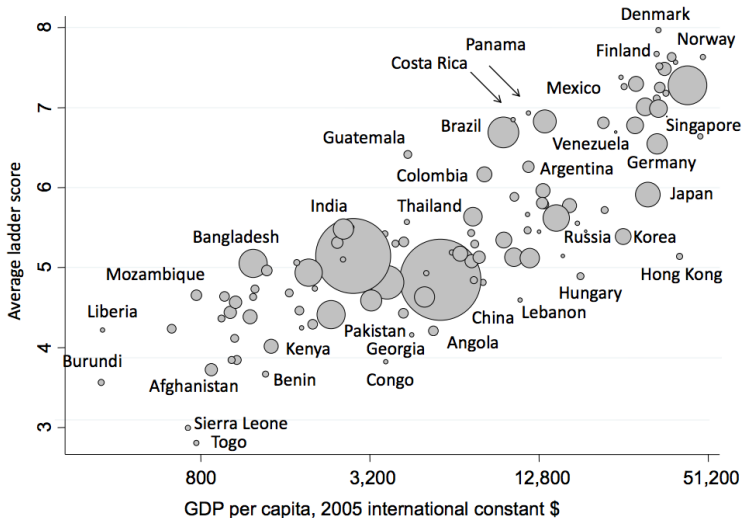
- ▶ Vekst i inntekt øker folks *muligheter* til å leve et liv slik de måtte ønske
- ▶ Enkelt, relativt gode data
- ▶ Ofte sterkt korrelert med andre velferdsmål

BNP og forventet levealder

Kilde: Angus Deaton (2010)

BNP og "livstilfredshet"

Kilde: Angus Deaton (2012)

Utenriksregnskapet

Utenriksregnskapet

SSB: *“Formålet med utenriksregnskapet er å gi aktuell og pålitelig informasjon om Norges økonomiske forbindelser med utlandet.”*

- ▶ Driftsregnskapet
- ▶ Finansregnskapet

1. Driftsregnskapet

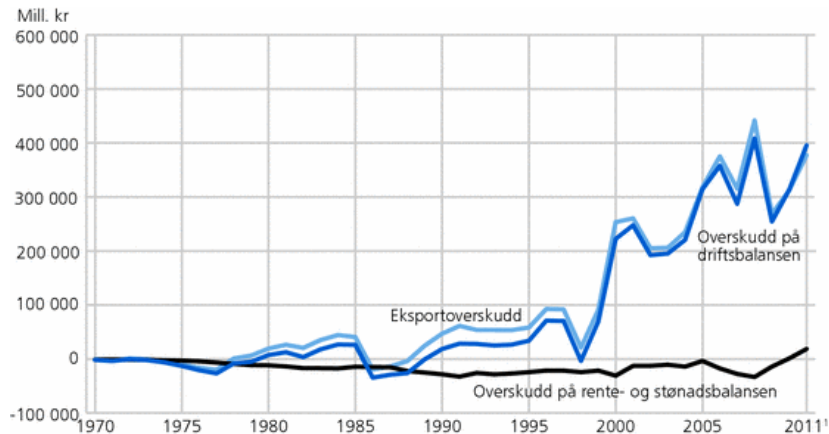
Viser et lands eksport og import av varer, pluss avkastning på investeringer i utlandet og overføringer (bistand o.l.)

TABLE: Utenriksregnskapet for Norge (i milliarder), 2012

Driftsregnskapet	
Eksport i alt (X)	1183
– Import i alt (Q)	799
= <i>Ekportoverskudd (NX)</i>	384
<hr/>	
+ Renter og stønader <i>fra</i> utlandet	293
– Renter og stønader <i>til</i> utlandet	265
= <i>Rente og stønadsbalansen</i>	28
= <i>Driftsbalansen overfor utlandet</i>	412

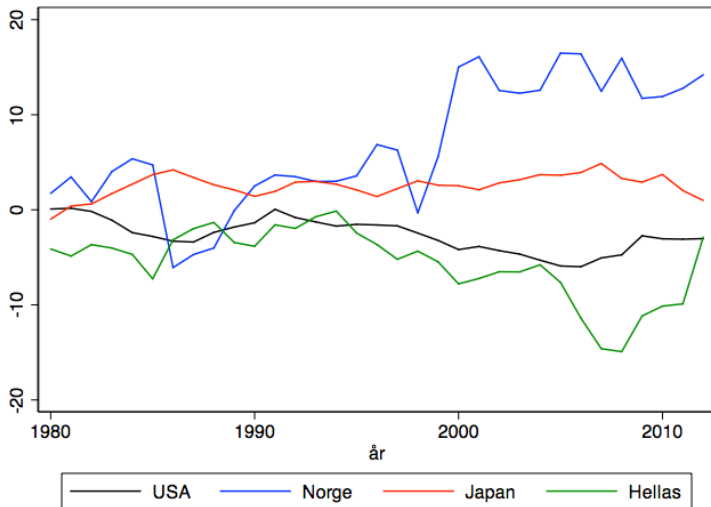
Legger vi til netto kapitaloverføringer og netto anskaffelse av patenter/lisenser (kapitalregnskapet), får vi *netto finansinvesteringer*.

Driftsregnskapet, Norge

Kilde: SSB

Driftsregnskapet (i % av BNP)

Finansregnskap

Gir en oversikt over kapitalbevegelsene over landegrensene

TABLE: Finansregnskapet for Norge (i milliarder), 2012

Norske investeringer i utlandet	
Direkte investeringer i utlandet	118
Porteføljeinvesteringer i utlandet	454
Andre finansinvesteringer i utlandet	-50
Internasjonale reserver	6
<i>Sum</i>	<i>528</i>
Utenlandske investeringer i Norge	
Direkte investeringer i Norge	58
Porteføljeinvesteringer i Norge	141
Andre finansinvesteringer i Norge	0
<i>Sum</i>	<i>199</i>
Ufordelte finanstransaksjoner og statistiske avvik, netto	82
Netto finansinvestering	411

Inntekt, sparing og formue

Relasjonen mellom formue og sparing

- ▶ Formue er hva økonomer kaller en beholdningsstørrelse (noe som måles på et gitt tidspunkt)
- ▶ Sparing og inntekt er derimot en strømningsstørrelser (noe som måles fra et tidspunkt til et annet)
- ▶ Om du sparer mer, vil dette føre til at beholdningen (formuen) øker.
Altså: Sparing = endring i formue (om vi ser bort fra kapitalslit)

Nasjonalformue

For enkeltindivider vil formuen bestå av:

1. Finansielle objekter (penger i banken, aksjer eller andre verdipapirer)
2. Realobjekter (hus, hytte)
3. Gjeld (Merk: Gjeld er negativ formue)

For en nasjon vil *ikke* en enkeltpersons formue i DNB være en del av formuen til landet!

Hvorfor er ikke min formue en del av landets formue?

Siden DNB er en bank i Norge, vil pengene du har til gode (fordringer) være noe DNB skylder deg (gjeld). Det vil si at din oppsparte formue i DNB motsvares av det samme i gjeld for DNB

⇒ For landet som helhet vil dette nulles ut!

Hva er da formuen til et land?

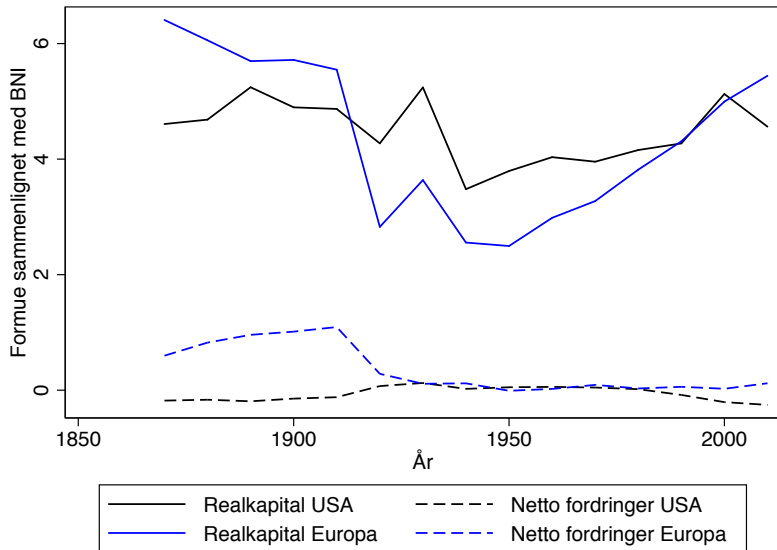
- ▶ Realkapitalbeholdning
- ▶ Netto finanskapitalbeholdning overfor utlandet: Hva vi har investert (fordringer) minus gjeld

Hva skjer med landets sparing?

1. En person reduserer forbruket sitt med 100.000 kroner, og setter pengene i en norsk bank
⇒ **Ingenting, det går "opp i opp"**
2. En person reduserer forbruket med 100.000, og setter pengene i en norsk bank. Personens reduserte forbruk fører videre til at landets import faller med 50.000 kroner.
⇒ **Sparingen stiger (overskudd på handelsbalansen, økt netto finansinvestering)**

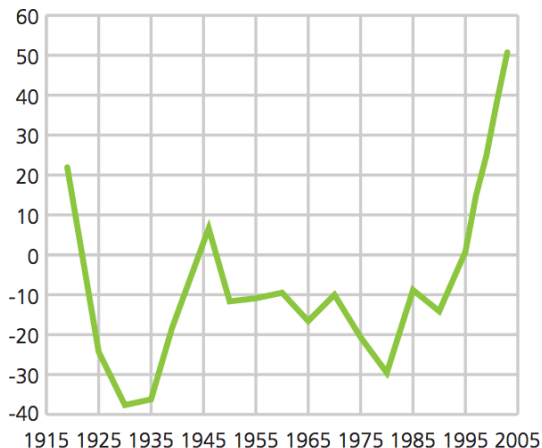
Nasjonalformue, eksempel

Kilde: Thomas Piketty (2014)

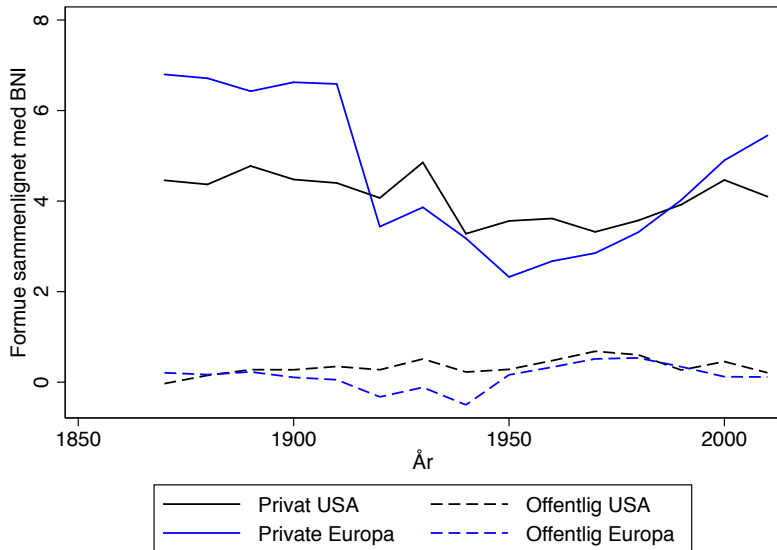
Netto fordringer, Norge

Figur 2. **Nettofordringenes andel av BNP for Norge. 1919- 2003. Prosent**

Kilde: SSB (2005)

Nasjonalformue, eksempel II

Kilde: Thomas Piketty (2014)

Sparing definisjon

Definisjon: Sparing er inntekt minus forbruk

Den samlede sparingen for et land kan deles i offentlig og privat sparing

Inntekt

- ▶ BNP omfatter all verdiskaping som skjer *innenfor* et land
- ▶ Skal vi finne de samlede inntektene for et land må vi ta hensyn til inntektsstrømmer til og fra andre land

⇒ Brutto nasjonalinntekt (BNI) = BNP + netto formuesinntekter fra utlandet + netto lønn fra utlandet

- ▶ En del av BNI forsvinner i det vi kaller kapitalslit (slitasje på realkapitalen)
- ▶ En annen del gis bort til utlandet i form av overføringer (u-hjelp etc.)

⇒ Disponibel inntekt (R) = BNI – kapitalslit + netto overføringer fra utlandet

Offentlig sparing

Netto skatte- og avgiftsinntekter (inntekt) minus offentlig konsum (forbruk):

$$S^G = T - C^G \quad (3)$$

S^G betegner offentlig sparing, T (taxes) er skatteinntektene, og C^G er som tidligere offentlig konsum.

Privat sparing

Disponibel inntekt minus konsum

$$S^P = R - T - C \quad (4)$$

S^P betegner privat sparing, R er disponibel inntekt, T er igjen skatter (utgift for privat sektor), og C er som tidligere privat konsum.

Landets sparing

Landets sparing er offentlig + privat sparing:

$$S = S^G + S^P \quad (5)$$

Om vi nå "setter inn" for privat sparing og den første definisjonen av offentlig sparing, får vi:

$$S = \underbrace{T - C^G}_{S^G} + \underbrace{R - T - C}_{S^P} \quad (6)$$

$$S = R - C^G - C \quad (7)$$

Altså: Et lands sparing er den delen av inntekten som ikke brukes til konsum (offentlig og privat)

Landets sparing II

Fra Nasjonalregnskapet fant vi at BNP kunne skrives som følger:

$$Y = C + I + C^G + I^G + NX$$

La oss for enkelhets skyld se bort fra kapitalslit, samt netto stønader og overføringer til utlandet og netto formuesinntekter og lønn til utlandet. Dette innebærer at:

$$R = Y \quad (8)$$

Bruker vi dette i spareuttrykket fra forrige plansje, får vi:

$$S = \underbrace{C + I + C^G + I^G + NX}_Y - C^G - C \quad (9)$$

Hva forsvinner?

$$S = \underbrace{I + I^G}_{\text{Nettorealinvesteringer}} + \underbrace{NX}_{\text{Nettofinansinvesteringer}} \quad (10)$$

Landets sparing III

Et land som helhet kan altså spare på to måter:

- ▶ Nettorealinvesteringer
- ▶ Nettofinansinvesteringer

Husk: Sparing = endring i formue (hvis vi ser bort fra kapitalslit).

Prisjusteringer

Prisjusteringer

I samfunnsøkonomi er vi som regel opptatt av **realstørrelser**

Eksempel: BNP. Det er to grunner til at BNP (målt i kroner) kan stige:

1. Endring i kvantum (produksjonen er høyere)
2. Prisene øker

Har vi blitt noe rikere (mer tilgang på ressurser) dersom bare prisene stiger? Selvfølgelig ikke! Vi trenger et mål på prisstigningen.

BNP i faste og løpende priser

- ▶ BNP faste priser (reelt BNP): Måler BNP med utgangspunkt i prisene i et basisår
- ▶ BNP løpende priser: Måler BNP med utgangspunkt i faktiske priser

	Epler	Sykler	BNP _{løpende}
2011 (basisår)			
Pris per enhet	20	3000	
Antall enheter	100	2	
Verdi	2000	6000	8000
2012			
Pris per enhet	20	4000	
Antall enheter	150	2	
Verdi	3000	8000	11000

Hva blir BNP i 2012 målt i faste priser?

Hvor mye steg BNP nominelt, reelt, og hva var inflasjonen (%-vis prisendring) fra 2011 til 2012?

Svar

1. BNP i faste priser: 9000

$$2. \text{ Nominell vekst} = \frac{BNP_{2012} - BNP_{2011}}{BNP_{2011}} = \frac{11000 - 8000}{8000} = 0.375 \Rightarrow 37.5\%$$

$$3. \text{ Reell vekst} = \frac{BNP_{2012}^{2011 \text{ priser}} - BNP_{2011}}{BNP_{2011}} = \frac{9000 - 8000}{8000} = 0.125 \Rightarrow 12.5\%$$

$$4. \text{ Prisstigning} = \frac{BNP_{2012} - BNP_{2012}^{2011 \text{ priser}}}{BNP_{2012}^{2011 \text{ priser}}} = \frac{11000 - 9000}{9000} \approx 0.22 \Rightarrow 22\%$$

Merk: $\% \text{Nominellvekst} \approx \% \text{Reellvekst} + \% \text{Prisendring}$

Konsumprisindeksen (KPI)

Ulike typer prisindekser (for ulike formål). Konsumprisindeksen *forsøker* å måle prisendringene over tid på varer og tjenester private aktører etterspør.

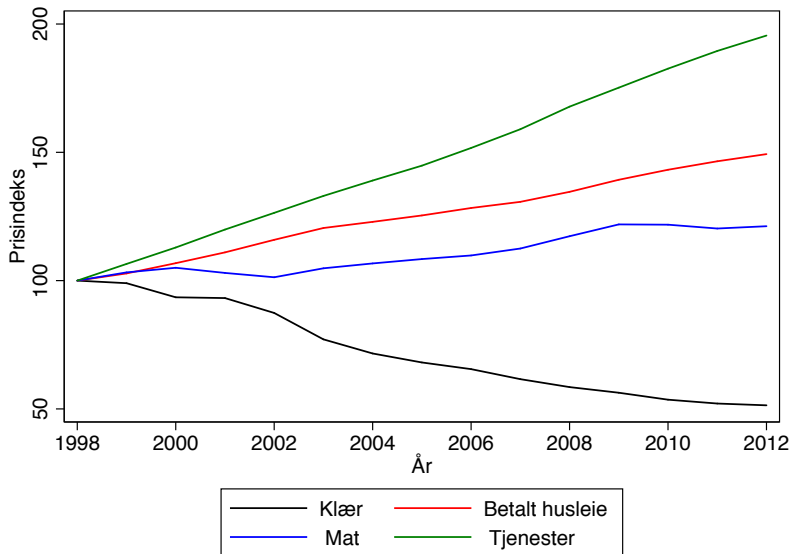
Brukes blant annet i lønnsforhandlinger og for indeksering av leiekontrakter etc.

Vanskelig!

- ▶ Varer har forskjellig prisutvikling
- ▶ Husholdninger etterspør ulike type varer
- ▶ Nye varer kommer til, mens andre forsvinner
- ▶ Varer kan endre kvalitet over tid

Tilnærming: Kalkulere gjennomsnittlige prisendringer for en gjennomsnitt husholdning.

Eksempel

Kilde: SSB

Eksempel

	Gjennomsnittlig budsjettandeler	
	1998	2012
Mat	0.5	0.3
Klær	0.3	0.4
Husleie	0.2	0.4

	Priser	
	1998	2012
Mat	100	121
Klær	100	51
Husleie	100	149

Hvordan skal vi beregne prisveksten fra 1998 til 2012?

1. Bruk budsjettandeler fra den første perioden (Laspeyres)

$$KPI_{1998} = 0.5 * 100 + 0.3 * 100 + 0.2 * 100 = 100$$

$$KPI_{2012} = 0.5 * 121 + 0.3 * 51 + 0.2 * 149 = 105.6$$

$$\implies \text{Prisvekst} = \frac{105.6 - 100}{100} = 0.056 = 5.6\%$$

Eksempel

Gjennomsnittlig budsjettandeler			Priser		
	1998	2012		1998	2012
Mat	0.5	0.2	Mat	100	121
Klær	0.3	0.4	Klær	100	51
Husleie	0.2	0.4	Husleie	100	149

Hvordan skal vi beregne prisveksten fra 1998 til 2012?

2. Bruk budsjettandeler fra den siste perioden (Paasche)

$$KPI_{1998} = 0.2 * 100 + 0.4 * 100 + 0.4 * 100 = 100$$

$$KPI_{2012} = 0.2 * 121 + 0.4 * 51 + 0.4 * 149 = 104.2$$

$$\implies \text{Prisvekst} = \frac{104.2 - 100}{100} = 0.042 = 4.2\%$$

Ergo: Valg av prisindeks kan ha mye å si (spesielt hvis prisene på ulike varer utvikler seg veldig forskjellig)

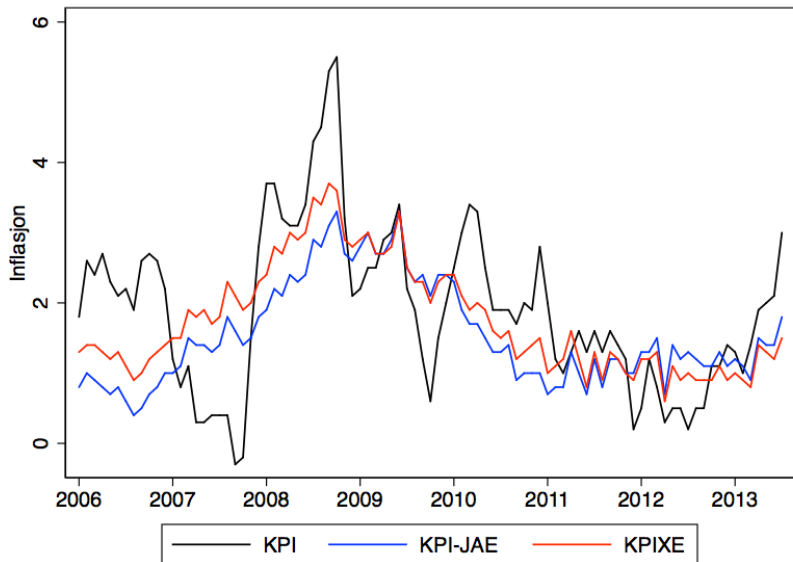
Ulike KPI indekser

I Norge finnes det idag flere ulike KPI indekser:

1. KPI: Tradisjonell prisindeks
2. KPI-JAE: Konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer
3. KPI-XE: Konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten midlertidige endringer i energipriser (samme som KPI-JAE, men med en trend i energipriser)

Det er KPI-XE som nå ligger til grunn for Norges Bank sin inflasjonsstyring (mer om det på en annen forelesning)

Ulike prisindekser for Norge

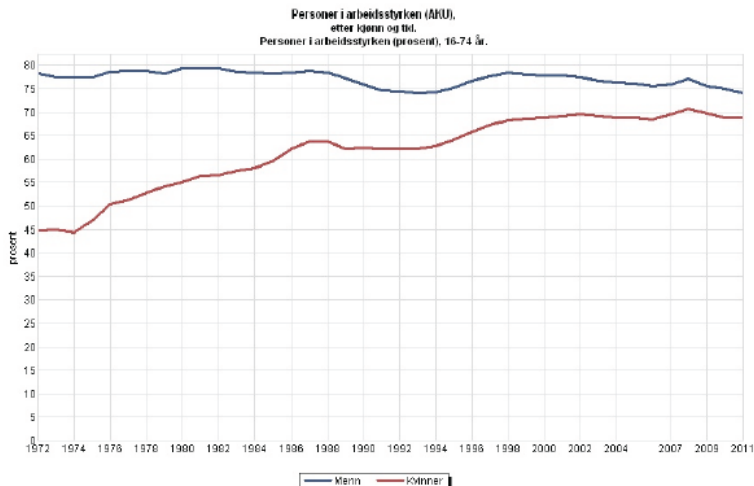
Andre hovedstørrelser

Sysselsatte, arbeidsledige og arbeidsstyrken

- ▶ Sysselsatte (L) = Personer i arbeid
- ▶ Arbeidsledige (U) = Uten jobb, men på utkikk
- ▶ Arbeidsstyrken (N) = Sysselsatte + Arbeidsledige

Dermed er arbeidsledighetsraten $(u) = \frac{U}{L+U} = \frac{U}{N}$

Personer i arbeidsstyrken Norge, kjønn

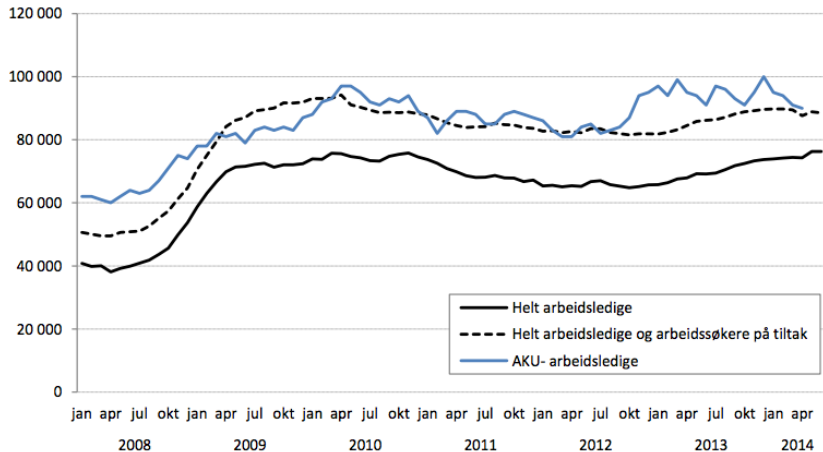
To mål på antall ledige i Norge

- ▶ Arbeidskraftsundersøkelsen, AKU (SSB): Intervjubasert (ringer rundt til 24 000 personer per kvartal)
- ▶ Registrert ledige (NAV): Meldt til arbeidskontorene (arbeidssøkende)

Fordi ikke alle melder seg til kontorene er gjerne AKU høyere enn den registrerte ledigheten

Arbeidsledige Norge

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2008 – juni 2014

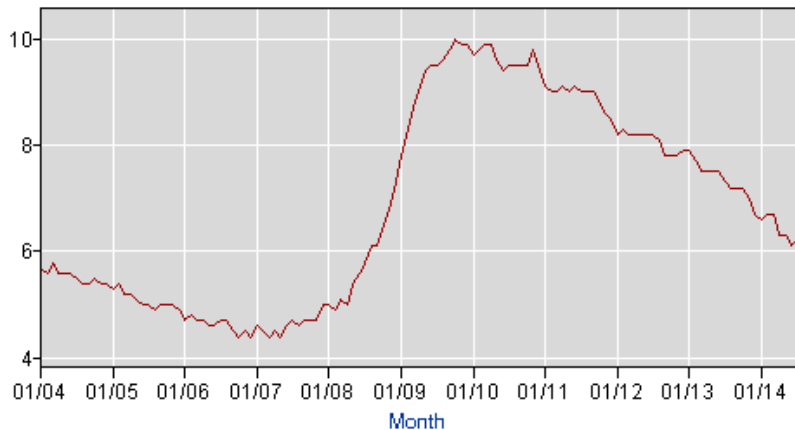
Kilde: NAV og SSB

Mer detaljert om AKU

- ▶ **Sysselsatte:** Personer i alderen 15–74 år som utførte inntektsgivende arbeid i minst en time i løpet av undersøkelsesuken, eller var fraværende grunnet sykdom, ferie, verneplikt eller lønnet permisjon
- ▶ **Arbeidsledige:** Personer uten inntektsgivende arbeid som har forsøkt å skaffe seg en jobb de siste 4 ukene, og som kunne ha påtatt seg arbeid i løpet av 2 uker etter intervjuet er foretatt
- ▶ **Arbeidsstyrken:** De *yrkesaktive* er summen av sysselsatte og ledige
- ▶ **Yrkesprosenten:** Andelen av alle personer i alderen 15–74 år, som er i arbeidsstyrken. De som faller på utsiden av arbeidsstyrken (hverken sysselsatte eller arbeidsledige) er for eksempel de uføre og hjemmeværende

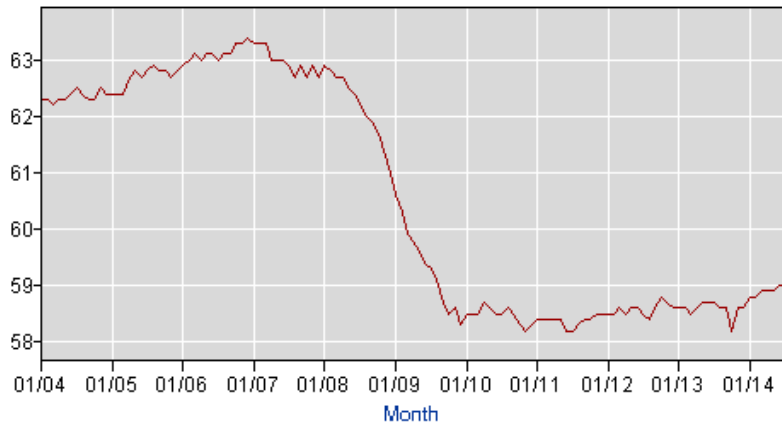
Mer om statistikkgrunnlaget finnes her <http://www.ssb.no/aku/om.html>

Arbeidsledighet USA

Kilde: Bureau of Labor Statistics

Sysselsatte som andel av befolkningen (over 15 år) USA

Kilde: Bureau of Labor Statistics

Andre nøkkeltall i Norge

Faktisk serier:

- ▶ Varekonsumindeks
- ▶ Produksjonsindeks for industrien

Undersøkelser/barometer:

- ▶ SSBs konjunkturbarometer for industrien
- ▶ Norges Banks regionale nettverk
- ▶ PMI-indeks ("Purchasing manager indices")
- ▶ Opinions fobrukertillit